

Abonamentul:

pe 1 an 6 cor.
pe 1/2 an 3—
pe 1/4 an 1:50

ROMANIA:

pe 1 an 10 lei
pe 1/2 an 5—

ȚARA NOASTRĂ

REVISTĂ SĂPTĂMÂNALĂ.

Redacția
și
administrația

SIBIU
NAGYSZEBEN
strada Morii 8.

In toiul crizei.

Soarta coaliției e pecetluită. Guvernul lui Wekerle și-a dat dimisia și țara a ajuns din nou în fața unei crize, — a unei crize mai grave decât criza care a premers stăpânirea tovarășiei coaliționiste.

Membrii cabinetului coaliționist au fost în audiență la Maj. Sa pentru a dovedi dreptatea cererii „națiunii”, dar au fost întâmpinați cu un refuz categoric. Urmarea: demisia cabinetului. Ne vine în minte o altă audiență ce-a avut loc acum patru ani.

La 23 Septembrie 1905 Maj. Sa îi comandase la Viena pe „șefii” națiunii și într-o audiență de 5 minute a spulberat toate iluziile șoviniste ale „opozității naționale”. „Șefii” s’au întors la Budapesta într-o stare sufletească deplorabilă. În loc de izbândă măreață, s’au întors cu o declarație categorică a Coroanei, care a rostit pentru a doua oară porunca dela Chlopy: *Niciodată!*

Și s’a pornit în țara întreagă cea mai inversunată agitație împotriva Austriei, împotriva Vienei și a Coroanei. Ziarele tovarășiei coaliționiste insultau Coroana; fostul ministru de justiție a săvârșit crima de lese-Majestate; deputații kossuthiști predicau revolta înarmată; societatea maghiară a proclamat boicotul mărfurilor austriace... Și sfârșitul acestei mișcări? *Pactul.*

Kossuth Ferencz, fiul rebelului Lajos, a ajuns ministru, consilier aulic, cavaler al ordinului Leopoldin... Polonyi, acuzat și tras în judecată pentru crima de lese-Majestate, — ministru de justiție; Barabás Béla, stentatul kossuthist care făcuse în Camera deputaților intreruperea: „megette a fene a királyi esküt” a ajuns președinte al delegației ungare... Și toți ceilalți corifei ai mișcării „naționale” au ajuns care ministru, care secretar de stat, care consilier aulic sau comite suprem...

Rebelii s’au prefăcut în bizantini. Ziarele cari mai înainte nu găsiu cuvinte destule pentru a hulă Coroana, scriau acum osanale la adresa aceleiaș Coroane... Opoziția „națională”, care înainte nu voia să voteze un ban măcar pentru cheltuelile comune, a urcat cota, a votat câteva milioane în plus pentru tunuri, a acordat alte câteva milioane pentru urcarea lefurilor ofițerilor din armata comună, din acea armată „austriacă urgisită” de care mai înainte nu voiau să știe nimic.

Și după nici patru ani am ajuns din nou la punctul din care am pornit: *conflictul între Coroană și „națiune”.*

Din nou au fost comandați „șefii” națiunii în audiență, rând pe rând, mai întâi Wekerle și Andrassy, Joi, apoi Kossuth și Apponyi, Sâmbătă. Audiențele s’au sfârșit cu acelaș rezultat negativ ca și audiența dela 23 Septembrie 1905... „Șefii” națiunii n’au fost în stare să convingă pe Maj. Sa despre dreptatea cererii noi: înființarea băncii naționale maghiare. *Maj. Sa a declarat în mod cate-*

goric, dar observând formele constituționale — vorbele lui Kossuth rostite, după audiență, înaintea reprezentanților presei, adunați să afle ceva despre rezultatul audienței, — *că nu-și dă învoirea la desființarea băncii comune.*

Guvernului nu i-a mai rămas alta de făcut decât să-și dea dimisia, provocând o nouă criză politică, care — poate — se va rezolvi prin un minister compus din bărbați politici cari nu fac și n’au făcut parte din coaliție.

Urmează zile foarte grele pentru Ungaria! — scrie semi-oficiosul „N. W. Tageblatt.” — Nu e vorba numai de o simplă criză de cabinet; partidul independist s’a angajat în chestia băncii în așa măsură, încât nu mai poate fi vorba de retragere... Nu s’au rupt, însă, încă toate firele cari duceau dela coaliție la Rege: poate în clipa din urmă se va putea domoli, ca prin minune, agitația independenștilor... *Altminteri va începe epoca încercărilor, asemuitoare epocii Fejérváry...* Săptămâna viitoare vor fi primiți toți politicienii maghiari mai distinși, între ei și Justh. Politicianilor maghiari nu le este, însă, iertat să uite că o împăciuire slabă e mai bună decât procesul cel mai bogat, și bogata Ungarie n’are comori de ajuns pentru a putea pierde, tot la trei ani câte un proces mare...

Rezolvirea crizei ce bântuie pe toate terenele vieții noastre publice de ani de zile — căci crizele de cabinet din cari nu mai putem ieși sunt numai un flux al crizelor interne — e, într’adevăr, foarte grea. Și criza aceasta nu o poate rezolvi nici actualul guvern, nici oricare alt guvern, dacă se va sprijini numai pe

VIEAȚA LITERARĂ.

Domnul care admiră. — Admiratorul umplutură. — Admiratorul de profesie — Cum admiră demagogul literar.

Omul care admiră mi-a fost totdeauna nesuferit. L-am întâlnit la munte. Și în fața naturii mărețe el găsiă un singur cuvânt: admirabil! L-am văzut la șes, în mijlocul lanurilor de grâu, legănate de vânt. Și impresia lui se rusumă în singurul: admirabil! La sfârșitul unui concert, la ieșirea din un Muzeu sau Teatru, după cetirea unei cărți: admirabil, admirabil! Ei bine, e chinător acest om, cu ochii lui extaziați, vecinic covârșit de alții, vecinic supus celor văzute și atât de monocord în simțire și în judecată. El îți face impresia unei mașini de înregistrare admirativă, sau a unui manechin, care știe să execute numai două mișcări reflexe: să caște din gură și să bată din palme.

Natura și viața omenească sunt însă foarte complexe. Ordinea în care sunt așezate elementele lor și în care se manifestă diversele fenomene, nu este atât de armonică, încât orice privire a lor să te subjuge. Alături de floarea simetrică și strălucită prin culoarea ei, se târăște un viermușor. Alături de bucuriile omenirei, suferința îi scurmă vecinic cărarea. Geniul însuș crează alături de valori trainice și opere monst-

oase uneori. Nu este deci ridicol să privești extatic numai la o parte a lumii reale? Nu este naiv să-ți scalzi sufletul într-o continuă mulțămire de pacinic și fericit burghez, fără a te răsvrăți împotriva a tot ce e banal și jignitor în jurul tău?

Dar asta înseamnă și o lipsă mare în viața unui om. Admiratorul nu este numai un primitiv, ci mai ales un incomplet. Ii lipsește acel simț de analiză, care i-ar face cu puțință să reziste mai ușor influenței unilaterale din afară și să privească mai larg și mai adânc. Ii lipsește simțul realității, care i-ar da o justă măsură de apreciere și ar imprimă oarecare siguranță convingerilor lui. Fără spiritul de analiză și fără simțul realității ori și cine rămâne un admirator superficial, fals sau interesant, și nu va putea să guste tainele frumosului din tot adâncul lor.

Vorbesc, neapărat, de acei admiratori cari prin vre-o întâmplare ajung să slujească opinia publică. Cum admiră o domnișoară, răzimată de umărul iubitelui ei, un apus de soare, sau un răsărit de lună, o privește. Cum se încântă un cetitor nenorocit de o poezie a lui Ervin, este iarăș secundar. E o fericire nevinovată pe care ș-o poate permite oricine, pe socoteala lui. Dar când ceice informează lumea despre producțiunea literară și artistică sunt cuprinși și ei de acest miraj cronic, cestiunea ajunge a fi de interes public și trebuie relevată, căci acești informatori

urmăresc scopul de a sugera și mulțimei afecțiunea lor. Și nimic mai contagios ca admirația.

Publicul nostru suferă de-a binele pe urma acestei boale. Cărțile rele se vând ca și cele de seamă; uneori mai bine. Pictorii tineri din București sunt luați cu asalt și câștigă cu miile, fără a se ști pentru cari anume calități. Cei din Minister decern unor scriitori ca Tutoveanu, Dunăreanu, Frolo, băeți buni dar fără merite cunoscut, aceeaș decorație pe care o purtă numai un Alexandri și un Odobescu. A dispărut deci măsura, puterea de a deosebi, a selecționa, a păstra un echilibru în gustul literar și artistic. Iar toate astea numai din pricina admiratorilor cu toptanul, a acestor clopote hodrogite, cari nu încetează să-și resfiră zilnic cântecele lor de preamărire.

Să-i privim mai de-aproape.

Pe cel mai fervent admirator îl găsim ca umplutură la gazetă, sau în coada vre-unei ciuperci de provincie. Un nume care nu spune nimic, dar vrea să însemne ceva. El vine cu un șuvoi de cuvinte, cari vor să fie tot atâtea flori, presărate în calea autorilor. Bun, serviabil, insinuant, dar de o rară platitudine și confuz lucru mare, — tributul lui de admirație e o nesfârșită bolboroseală. Citiți, ca ilustrație în treacăt, recentele articole din „Viitorul” asupra piesei d-lui Delavrancea:

un parlament în care nu sunt reprezentate elementele cele mai prețioase și mai muncitoare ale țării. Rezolvirea crizelor noastre interne o putem aștepta numai dela un parlament ales pe baza unei noi legi electorale, pe baza *votului universal*.

Guvernul nou nu va putea avea altă misiune decât introducerea reformei electorale pe baze cel puțin atât de largi cum se prevăd în proiectul lui Kristóffy și numai noul parlament al votului universal va putea să stârpească pentru vecie sau pentru vremuri îndelungate, germenul crizelor noastre eterne.

Orice altă încercare de-a aplană conflictele de drept constituțional cu ajutorul parlamentului de clasă, cum e cel de astăzi, — vor duce la noi sguđuri, vor provoca frământări noi, primejduind rezolvirea favorabilă a crizei chiar și prin un parlament al votului universal, ce ar urma după aceste încercări, fără îndoielă zadarnice.

Conflictele din domeniul dreptului constituțional ating interesele celor mai largi pături ale poporului și nu se poate aștepta o aplanare dreaptă a acestor conflicte din partea unui parlament, în care sunt reprezentanți numai elemente ale căror interese sunt opuse intereselor obștești.

Evenimentele politice recente par a întări nădejdea noastră că, în cele din urmă, a ajuns și Coroana la convingerea că, la aplanarea acestor conflicte, nu se poate lipsi de sfatul și sprijinul parlamentului intrunit pe baza votului universal. Sunt semne cari dovedesc că din politica Vienei începe să dispară șovăiala ce a caracterizat până acum atitudinea ei politică.

Noi, naționalitățile nemaghiare, trebuie să întărim, prin ținuta noastră politică, noul curent ce începe a se manifesta în cercurile conducătoare din Viena. Cetățeni credincioși ai țării, împlinim numai datoria noastră față de tron și monarhie, când stăruim pentru introducerea în șanțurile constituționalismului a unor elemente noi, cari întotdeauna

au adus și vor aduce și pe viitor jertfe nenumărate de bani și de sânge...

*

Și, poate, avem dreptul să mai exprimăm și o altă nădejde. Criza actuală e extrem de gravă. Mulți politicieni vor fi chemați la Viena pentru a-și da concursul la aplanarea ei...

Nu e, oare, justă așteptarea noastră să se asculte și glasul și sfatul unui reprezentant al poporului român și a celorlalte popoare nemaghiare?

Căci e vorba și de interesele lor...

Sinoadele eparhiale.

Înregistrăm cu deosebită satisfacție, că sinoadele eparhiale ale bisericii române ortodoxe intrunite în Sibiu, Arad și Caransebeș în sesiunea anului curent au fost la înălțimea chemării lor, când cu o rară iscusință și cu multă dragoste și interes pentru biserică au rezolvit cele mai importante probleme naționale-bisericești, spre mulțumirea generală.

Și la locul prim relevăm faptul, că atât la Sibiu cât și la Arad s'a ridicat un protest energic contra amestecului ilicit al guvernului, de a exmite comisari în cauza alegerilor, pânăcenu s'au pronunțat sinoadele, singure în drept și competente de a verifica pe aleșii săi și a nimici mandatele acelor deputați, cari nu au intrat pe ușe în sala sinoadelor eparhiale. Și dacă cei dela Caransebeș, direct interesați, au observat o ținută cam șovăelnică, cauza își află explicare prin faptul, că scaunul episcopesc este vacant, și în lipsa episcopului nu se poate cimentă o majoritate care să impună acelor ce înșiși au provocat amestecul guvernului, cari numai sprijiniți pe guvern, și nu pe biserică cea vie, sunt tari și mari.

Stările acestea vor încetă, când scaunul apiscopesc se va fi întregit și ceice umblă să pescuească în turbure vor ajunge la convingerea, că biserică e stânca de granit, de care se vor sfă-

rămă toate uneltirile protivnice ale celor ce nu se îndestulesc că au pus mâinile pe stăpânirea lumească, ci caută ca să subjuge și biserica intereselor lor particulare.

Și dupăce am tratat cazul cu ingerința guvernului, ca un gravamin general, vom analiza concluzele mai importante luate în Sinodul din Sibiu, pe cari le cunoaștem în toată întregimea lor.

Încă în sesiunea anului trecut, sinodul arhidiecezan cuprins de groază în fața legilor școlare din 1907 ale contelui Apponyi, luase hotărîrea de a înființa un fond cultural.

Cum însă la noi în țară, am putea zice „*nulla dies, sine linea*“, nu ni se dă răgaz de repaus mai ales în chestiunile privitoare la naționalități și la bisericile lor, a urmat anul acesta votarea legii despre dotația clerului cu astfel de restricțiuni și între condiții cu mult mai grele ca legea din 1898, așa că îngrijorarea a luat dimensiuni înspăimântătoare și față de soarta clerului nostru, atârător tot mai mult dela guvern.

În fața acestor stări excepționale, sinodul, biserica cea vie, nu putea să stea pe gânduri, ci eră împins să facă cele mai mari jertfe posibile, ca să salveze ce mai poate din ghiarale perirei. Numai așa ne putem explica propunerea deputatului Nicolae Ivan, ca fiecare fiu al bisericii, în funcțiune bisericească și școlară să contribuie cu 2% din venitul său la fondul cultural arhidiecezan. Propunere primită cu unanimitate și cu un entuziasm cum nu s'a văzut în corporațiunile noastre bisericești. Și tot cu aceiaș dragoste cătră biserică a venit elementul mirean, fruntașii bisericii, ca să-și îmbie obolul lor de 10—40 coroane la an, ca dar benevol, ca să putem crea mijloacele de apărare în lupta cea grea ce o purtăm față cu pornirile extrem de primejdioase ale guvernului, care, dupăce a pus stăpânire pe școale, vrea să lege în cătuși conștiința preoțimei, ca să-i stea la dispoziție și în chestiuni unde ea trebuie să stea alături cu po-

„Drama d-lui Delavrancea nu ne dă o intrigă în acțiune, o acțiune în intrigă, ci o descriere în acțiune și o acțiune în descriere. Talentul d-sale, format, tot, din o putere de viziune extraordinară, care zugrăvește nu descrie, când descrie, care vibrează când aude și ne face să vibrăm (când auzim), talentul acesta nu putea să desfășure intrigi și acțiune. Acțiunea și intriga la dânsul se schimbă în ceva foarte neașteptat: cripitul, concertul primăverii, care e pe atât de stăruitor, pe cât de neașteptat; fenomenele naturii: soare, nori, fulgere, tunete“.

Punct. Din astfel de vorbărie se țese admirația acestui *frater confusissimus* și a altora ca dânsul, dela riviste și ziare, cari își aruncă pleava superficialității în ochii cetitorilor.

În timpul din urmă s'a ivit apoi o altă și până acum necunoscută specie de admiratori. Sunt cei de meserie, cei însărcinați anume să se extazieze. Casele de editură, între cari s'a ivit acum o firească emulare, își au recenzenții lor cu contract, cum teatrele își au uneori clacherii oficiali. Acești recenzenți sunt obligați a uză de toată puterea magică a cuvântului. Clopotarul „Minervei“ de pildă cade în brânci și face șaptesprezece temenele înaintea cărților institutului de editură, la care lucrează. Tonul lui superlativ, tantologiile nesfârșite, clișeele admiratoare întrebuintate la toți deopotrivă, arată de departe pe admiratorul din oficiu. Și ridicolul e, că lauda nu o acordă pentru părțile cari merită o reliefare. Pe poeta Natalia Negru-Iosif nu o laudă pentru naturaleta și simplitatea poezioarelor ei, ci pentru „*întreaga filosofie (!) sentiment-*

tală a poetei, filosofie romantică *trăită (!)* intensiv, în culele cele mai tainice ale sufletului și manifestată majestuos și plastic“. Pe dl Vlahuță nu-l judecă cu obiectivitatea meritată de un talent consacrat, ci în acest ton de oribilă emfază:

„Una din calitățile cele mai frumoase ale personalității dlui Vlahuță este cultul său statornic pentru arta poeziei. Din mai toate poeziile d-sale răsare, ca un parfum discret, dar pătrunzător conștiința sa de „poet al artei“, de ales al firei și al vieții, de apostol al frumosului în această lume a păcatelor urite (fiindcă sunt și păcate frumoase! Red.) Această conștiință înaltă, ea însăș dovadă a putericei personalități, este arma totdeauna biruitoare a sufletului de artist; ea cucerește slava și lovește de moarte pe dușman; ea pleacă la semnul ei magic lumea de suflete însetate de poezia vieții; ea deschide omenirei cerurile fericităților închipuite...“

Și-i trage înainte. Harababura asta de cuvinte se chiamă admirație comercială, pe care regretăm a o vedea introducându-se sistematic în presa noastră zilnică. Punerea critice în serviciul comerțului e o atingere a demnității cauzei pe care informatorul literar o reprezintă.

Am lăsat la sfârșit pe admiratorii cei mai periculoși. Aceștia sunt vânătorii de clientelă și de popularitate, cari speculând slăbiciunea omenească, umflă valorile, scot nulități din pulbera necunoscutului și se încunjură cu ele în scopuri personale. Publiciștii de carieră, ca și oamenii politici, au nevoie de platforme, de acoliți cari să le sprijinească intențiunile de a ajunge. Si cum mijloacele acestor publiciști de obicei nu

pot fi altele decât cuvântul și admirația, ei dau din belșug căci vorba e ieftină, creiază mărimi de toate rangurile, scriu articole, țin conferențe, laudă la Facultate, agită pentru credincioșii lor: admirabil, admirabil!... Dar, firește, situația se schimbă uneori. Literatura, ca și politica, își are fluctuațiunile ei, cu întunecimi și înseninări. Se săvârșesc și aici trădări și necredințe. Și urmarea este, că după fiecare trădare se întâmplă și o revizuire în conștiința demagogului admirator: „talentul masiv“ de eri devine „deslănat“; „marile, așa putea zice chiar înaltele calități poetice“ ale lui Cerna ajung peste noapte să fie „neîngrijite“; simpaticul Edgar Pop al Românilor își reia locul de simplu fabricant de schițe, — iar Sadoveanu, după vre-o zece volume de proză, vestite în glas de surle și alăute, ajunge în ochii dlui Iorga un „debutant“. Nu-i așa că e în adevăr „admirabil“? Numai de cetitori mi-e milă, căci în mintea lor, a acelor cari cred în cuvântul scris, ca în Biblie, se produce un haos, o desorientare completă...

...Și iată pentruce, în genere, omul care admiră mi-e nesuferit, iar admiratorul nostru literar, mai ales, îmi pare un neputincios sau un farsor, lipsit tocmai de calitățile necesare pentru a se pătrunde de frumusețea unei creațiuni a spiritului.

II. Chendi.

porul și când cere trebuința în fruntea poporului, pe care îl păstoresc.

Mai mare jertfă n'a adus clasa intelectualilor noștri — ori stau în slujba bisericeii ori nu — ca și ceea ce s'a decretat acum prin sinodul arhidiecezan.

Și cuminte, foarte cuminte lucru s'a făcut, când s'a abstras dela un impozit general asupra poporului. Nu va mai putea azi nimenea din popor să rezonze că el — poporul este deopotrivă taxat cu cei mai cu dare de mână, — ci din contră, va vede, cât de înțelepțește a lucrat sinodul, când darea cea mare bisericească, dare pentru trebuințele generale o a pus în sarcina celor ce-o pot presta cu înlesnire și ușurință fără pic de supărare și murmur de nemulțumire.

Prin dispoziția aceasta a făcut mari ușurinte și organului executiv, Consistorului arhidiecezan care sperăm că nu va întâmpina nici o greutate la punerea în aplicare a concluzului luat cu atâta entuziasm de forul cel mai competent.

Și dacă vom adăuga la fondul întemeiat deja, cu o sumă de 50—60,000 coroane numai 30—40 mii coroane la an, vom fi în plăcuta poziție de a alina multe suferințe, de a îmbărbăta pe cei prigoniți și a veni în ajutorul satelor noastre, ca să-și pună școalele în rânduiala cerută de lege, ca se nu fie închise.

În state naționale, cu bugetul statului la îndemână, acest venit anual este un bagatel, în statul nostru, unde biserica noastră este așa de mașter tratată, venitul anual de 30—40.000 coroane este și va fi izvorul celor mai mari binefaceri pentru cultura neamului nostru. Și aici vedem noi importanța cea mare a concluzului luat la propunerea deputatului Nicolae Ivan, care trece ca un eveniment epocal în viața bisericeii noastre și ca un exemplu demn de urmat și din partea celorlalte dieceze cari și ele luptă cu aceleași mizerii, dacă nu și mai mari ca arhidieceza noastră.

Demisia guvernului.

Luni, 26 Aprilie, ministrul-președinte Wekerle a anunțat în Cameră că guvernul e nevoit să-și dea demisia.

Demisia aceasta n'a venit pe neașteptate, se știu de săptămâni de zile că pentru declarația aceasta a fost convocată ședința de Luni, — și cu toate aceste incinta Camenei și galeriile erau țizite de lume.

Ministrul-președinte a rostit un discurs foarte scurt. A adus la cunoștința Camerei că tratativele urmate cu guvernul austriac pentru înființarea unei bănci de cartel s'au terminat cu rezultat negativ. „Nu acest refuz al guvernului austriac e, însă motivul care ne silește să ne dăm demisia, ci e împrejurarea că guvernul nu mai e solidar în ce privește rezolvirea ulterioară a chestiunii băncii“.

Atât a declarat ministrul-președinte, rugând Camera să nu mai țină ședințe până după rezolvirea crizei de cabinet încredințând pe președintele cu convocarea, la timp potrivit, a Camerei.

Firește, ședinței de Luni a premers un consiliu de miniștri în care Wekerle a raportat despre nereușita tratativelor cu guvernul austriac, iar Kossuth și Apponyi despre rezultatul negativ al audienței lor la Maj. Sa. În consiliul acesta s'a hotărât apoi și demisia cabinetului.

Partidul independist a ținut și el, în preseara ședinței, o întrunire, în care s'a votat încredere miniștrilor Apponyi și Kossuth, exprimându-li-se mulțumirile partidului pentru că au apărut cererea înființării băncii naționale autonome. Ministrului Andrássy i-a votat încredere partidul constituțional, ministrului Zichy partidul popular...

Toți miniștri se bucură de încrederea partidului lor, chiar și de încrederea majorității, — și criza e în toiul ei.

Ședința Camerei a decurs conform programului stabilit înainte. Rând pe rând au făcut declarații membrii deosebitelor partide. În numele Kossuthiștilor a vorbit Hoitsy Pál, declarând că „partidul Kossuthist va da mână de ajutor pentru descurcarea situației, dar nu va cedă nimic din principiile sale. Szapanos, în numele stângei extreme, își exprimă bucuria pentru demisia cabinetului și cere să se pună la ordinea zilei discuția asupra motivelor acestei dimisii. În același înțeles vorbește și preotul Hock și Bozoky.

In numele partidului naționalităților a vorbit președintele, dl Dr. Teodor Mihali, făcând următoarele declarații energice:

„Onorată Cameră! În urma demisionării guvernului țin să fac în numele partidului meu următoarele declarațiuni: (S'auzim!)

Problema, ce a avut de rezolvit acest guvern de tranziție, a fost să realizeze îndată după ce va fi isprăvit cu rezolvirea chestiilor curente, reforma electorală. Noi, partidul naționalităților, ne-am folosit de tot prilejul pentru a îndrepta atențiunea guvernului asupra acestui fapt, solicitându-i împlinirea celei mai de căpetenie datorințe ale sale. (Așa-i!) Că guvernul de fapt aceasta avea de făcut, apare lămurit din pactul încheiat între Coroană și coaliție, apare mai departe și din mesagiul de tron, unde se spune mai pe sus de orice îndoială, că imediat după rezolvarea afacerilor curente, guvernul este dator să aducă lege în chestia reformei electorale fără să mai țină cont de alte chestiuni politice. (Aprobări în băncile naționaliștilor.) Noi ne-am exprimat regretele noastre pentru faptul, că guvernul n'a voit să satisfacă îndatoririlor sale, iar azi constatăm, că de fapt guvernul este de vină că nici până azi sufragiul universal nu este înartulat în lege. Nu odată am declarat aici în Cameră, că ținem de necesar, ca drepturile și postulatele tuturor popoarelor din țară să se respecte deopotrivă. (Aprobări la naționaliști). Am accentuat mai de multeori, că guvernul nu numai că n'a satisfăcut îndatoririi sale, dar pe urma neîmplinirii datoriei sale, pretutindeni în țară s'a arătat cea maimare nemulțumire. (Aprobări la naționaliști. Contestări în stânga). Am făcut trista experiență, că guvernul în loc să respecte legile existente, a tăbărit asupra conducătorilor naționalităților, aruncându-i în temniță și persecutând orice tendință de democratizare. (Aprobări în stânga: Bine a făcut! Mișcare și zgomot în stânga. S'auzim! — în băncile naționalităților). Drept aceea nu voi să mai repetez ceea ce am spus în atâtea rânduri. (Mișcare în stânga). Constat numai, că până când guvernul nu intră în ogașa democratismului, până când aspirațiile juste ale naționalităților nu vor fi împlinite, o dezvoltare pacinică în această țară nu va fi cu putință, nici marile chestiuni ale țării nu se vor putea rezolva. (Așa e! — în băncile naționalităților).

Și deoarece guvernul a lucrat contrar acestor principii, noi, partidul naționalităților

Păcate Noi.

De n'ar fi soarele în cer, poate-am fi noi acolo... și de n'aș vede pământul, poate-aș crede într'o viață viitoare...

Nu florile cerului vor tămăia pământul, precum nici stelele pământului nu vor lumina cerul — nu! A crede mai bătută calea sufletului tău și mai aprinsă gloria din drumu-ți, i-aceiaș cu a pretinde vremilor, trecutul, — sămănătorule!

Amintirile's frunze. Cad de vreme și vremea de ele...

Prin păcatele noastre se 'nalță natura și prin cusururile ei, ne pogorim noi.

Nimic nu doare sufletul, ca visurile pierdute.

Oglinda realității brutale, o poți acoperi numai cu căldura aburului tău.

De multeori n'avem nici norocul furnicii: de-a ne mută dintr'un loc într'altul.

Timpul e leac! — zice înțelepciunea. Și totuș, câtă vreme s'a scurs și prosticia e tot în floare încă!

Omul e mai bun după masă. Durere: rugăciunile se fac totdeauna înainte...

Unde-i stejarul ce chiamă furtuna și omul care se joacă cu soarta? — pentru ca să plămădesc cu ei o lume nouă...

O singură bogăție prisoselnică are lumea: sfaturile. Ți-le dă și necerute!

Cine se face calendar pentru zile negre?

Un cântec vechiu, pe strune noi, fugare, Cerut de toți și ne'nțeles de nimeni... — Asta-i viața.

Sunt și oameni de ciară. Aprinși — ei numai se topesc...

Vopsitorii, miros a ulei; muncitorii, a pământ; regii, a moarte și gânditorii, a... nebunie. D. M.

A apărut și se află de vânzare la toate librăriile »Ne chiamă pământul« al doilea volum din poeziile lui Octavian Goga.

Prețul 2 lei.

Comoara.

— Acum mână!...

Stravei mișcă hamurile, fluera încet printre buze și caii o luară la trap. Nea Drăgan se sălță puțin în sus, apoi se răzică cu spatele de carâmbul poștalionului.

— Par'că spusesei că mai iai pe cineva!...

— Apoi, am luat pe Voicu Surdu, șopti Stravei. Pe care eră să luăm altul?! Nu vezi cum e lumea! Mă gândisem la nepricopsitul de cumnatu-meu că e sărac și cu o spuză de copii, dar puteai să te bizui în ala! Cum e gură spartă, mâne, poimâne umplea satul c'asa ș'asa!!!... Așa, am crezut că e mai bine să luăm pe Voicu; asta barem e singur cuc, n'are pe nimeni ca să zici că i-o scăpă vre-o vorbă, sau cine știe cel!...

Nea Drăgan dete din cap încet.

— Cine o fi! numai să fie om! Și unde e Voicu?

— A plecat mai de vreme! Zicea că ne așteaptă în Valea lui Maramet, la fântână...

Stravei flișcăl biciul de câteva ori pe deasupra, atinse cu sfărcele caii, și murgii se năpustiră pe drumul prăfuit care o cotea aci la dreapta, aci la stânga. Poștalionul se pierde în noapte, lăsându-se când într'o parte, când într'alta, iar pietricelele trosnesc sub obada șinuită a roții.

n'avem nici un motiv să regretăm căderea guvernului, din contra, demisiunea o luăm cu bucurie la cunoștință. (Aprobări la naționaliști. — Mișcare și sgomot în stânga) Cu ocaziunea aceasta declar, că interesele țării pretind ca locul guvernului demisionat să-l ocupe un astfel de guvern, al cărui program să fie democratizarea țării și împlinirea tuturor pretențiilor naționalităților. Atunci și desvoltarea pacinică a țării va fi asigurată. Iau la cunoștință demisionarea guvernului. (Aprobări la naționaliști.)“

In cele din urmă se primește propunerea lui Wekerle și Camera își suspendă ședințele până după rezolvirea crizei.

REVISTA POLITICĂ.

„Veto“. Cum eră de prevăzut, tratativele pornite de guvernul nostru în chestia băncii s'au terminat cu refuzul categoric al guvernului austriac de-a desființa banca comună. Joi a primit guvernul ungar și nota oficială a guvernului austriac, prin care i-se aduce la cunoștință că guvernul austriac respinge propunerea înființării unei bănci de cartel.

Cabinetul coaliționist hotărâse solidaritatea numai pentru banca de cartel, rămânând ca în cazul când guvernul austriac nu ar aproba acest proiect, fiecare membru al cabinetului să poată proceda după cum va crede de cuviință.

Conform declarațiilor făcute înainte, Kossuth și Apponyi s'au declarat numai decât aderenți ai băncii autonome și primiți în audiență de către Maj. Sa, Sâmbăta trecută, au cerut Maj. Sale să-și dea învoirea prealabilă pentru înființarea băncii naționale autonome... Maj. Sa a răspuns însă cu un categoric „Veto“.

Despre decursul audiențelor nu se știe nimic pozitiv. Kossuth n'a făcut decât declarația că „Maj. Sa a refuzat să-și dea învoirea *păstrand formele constituționale*“. Apponyi n'a făcut nici o declarație.

Farisei politici. Acum când începe a se ivi din nou fantoma alegerilor noi, independenții revin la programul lor, cerând și ei introducerea votului universal. Până aici au fost deplin mulțumiți cu proiectul lui Andrassy, acum nu le mai trebuie... Votul plural e o armă electorală prea slabă...

Declarațiile aceste le-a făcut în clubul partidului independist, contele Batthyány.

„Trebuie să protestăm împotriva acuzei — a zis între altele, nobilul conte Barbă-Lungă, — că partidul independist ar fi împiedecat măcar o clipă, discuția reformei electorale. Eu sunt gata să încep numai decât discuția proiectului despre reforma electorală, *dar, firește, nu a proiectului prezentat de Andrassy*. Noi cerem o reformă electorală care corespunde principiilor programului independist...“

Și, cum în programul lor independenții cer introducerea votului universal, și nobilul conte e pentru votul acesta.

Firește, înainte de alegeri.

Revoluția Turcească.

(Serisoare din Salonic a unui corespondent special).

Sosirea lui Mahmud Muhtar Pașa.

Astăzi pe la 9 a. m. trecând pe cheiu, văd o mulțime compactă, care se îngroșă din ce în ce cu trecători, că se îndreptează spre debarcader. Imediat mi-am închipuit că vre-un membru marcant de al comitetului „Unire și Progres“ trebuie să sosească. Interesându-mă află că sosește Mahmud Muhtar Pașa, care s'a refugiat la Pireu, căci cu toate că eră comandantul corpului de armată cu reședința la Constantinopol, după revoluție reacționarii fiind stăpâni pe situație, Mahmud Muhtar Pașa eră pus la index, căci numai dânsul a încercat să înăbușe revoluția în sânge dar n'a reușit.

Tărit și eu de mulțime ajung la debarcader. O mulțime imensă într'un entuziasm indescriptibil așteptă cu nerăbdare. Când tânărul general, îmbrăcat civil, și-a făcut apariția tunete de aplauze umpleă văzduhul. Mahmud Muhtar Pașa, încă tânăr, foarte frumos, statură mijlocie, forte, blond, cu aerul surăzător, mulțumește prin câteva cuvinte, intră într'o trăsură însoțit fiind de Arif Pașa, fostul ministru de marină și se îndreptează spre marele hotel „Splendid Palace“. Mulțimea se ia după trăsură și când ajung și eu în fața hotelului nu vedeai decât o mare de capete și strigăte de trăiască Muhtar Pașa. Atunci tânărul general își făcu apariția pe balcon, face semn cu mâna ca să înceteze aplauzele, și într'o improvizatie magistrală care a făcut să

vibreze fibrele inimilor mulțimei se exprimă cam astfel:

„Vă sunt recunoscător și mulțumesc de primirea ce-mi faceți. Sunteți desigur în curent cu evenimentele din Capitală, la cari am fost martor ocular. Sunt un mare admirator al populației Salonicului, de unde a plecat mișcarea care trebuie să pedepsească pe mizerabilii, cari au îndrăznit să atenteze la Constituția care am obținut-o prin forță cu câteva luni înainte. Sunt sigur că grație solidarității din tot imperiul vom avea în curând fericirea de a restabili din nou liniștea în Capitală și a recuceri toate drepturile noastre amenințate“.

Tunete de aplauze au acoperit aceste cuvinte, cari au făcut o adâncă impresie asupra mulțimei.

Tocmai spre seară află că generalul Mahmud Muhtar Pașa a și plecat spre Hadim Keni, unde probabil, va lua comanda trupelor cari asediază Constantinopolul.

Salonicul, Mecca libertății, a început să strângă la el puii săi răspândiți din cauza teroarei reacționarilor.

Astăzi seara au sosit aici și deputatul Salonicului Meh. Djavid, cel mai mare orator din Cameră, supranumit Gambetta al Turciei, și Husein Djahid, deputat din Constantinopol și șef redactor la „Tanine“ organ al comitetului „Unire și Progres“.

Pe la șapte și jumătate seara, peronul și piața gării erau arhipline. Când a sosit trenul strigăte de trăiască Djavid bey, trăiască Tanine umpleă văzduhul. Cu mare greutate s'au strecurat prin mulțime prin mijlocul unui cordon de soldați și în aclamațiunile poporului s'au retras la clubul comitetului „Unire și Progres“.

Situația.

Pe ziua de astăzi nici o schimbare. Liniștea cea mai perfectă domnește în oraș, afacerile își reiau cursul lor normal, se continuă cu mare activitate trimiterea trupelor spre Constantinopol. Astăzi au plecat de aici două batalioane de infanterie, unul de artilerie, un escadron de cavalerie și 250 de ofițeri, subofițeri și jandarmi cari vor intra în Constantinopol împreună cu trupele constituționale.

Publicul este avid de noutăți. Ziarele sunt răpitate din mâinile vânzătorilor spre a se afla ce se petrece în cartierul general al armatei. Aflu

Pe alături cu drumul, cât cuprind ochii se întind lanuri negre de porumb. O liniște adâncă s'a lăsat peste tot, doar uruiul poștalionului sparge tăcerea, îngănat de foșnetul porumbului!... S'au depărtat mult. Au lăsat în urmă și Crucea Trăsnitului și Ulmii lui Ovedenie; iar satul nu se mai vede decât un șirag lung de mogăldete, risipite pe vale. Căii fug sub arsurile biciului, înfundându-se mai mult în noapte, dar drumul costiș și dealurile, le înconțin pasul. Și mai au multe dealuri de suit și multe văi de scoborit până la valea Frâncului. Pe partea dreaptă a drumului s'au isprăvit lanurile de porumb și cât se năzarește în albastrul nopții, până cade cerul jos, se întinde un câmp de miriște. E senin sticlă! Luna aleargă în golul limpede, iar din urmă dă zor s'o ajungă un bulgăr negru de nor. Nea Drăgan se ridică într'o mână și-și aprinse luleaua. Stravei se întoarse spre tovarăș.

— Ce zici, să facem ceva?... Ori batem drumul de surda!... Nea Drăgan își supse fălcile, apoi un sul de fum se înșiră în urma poștalionului.

— Păi eu cred c'o să facem!

Tovarășul se apropie mai mult.

— Și știi tu locul unde e comoara?!

— Il știu, am fost chiar ieri și am pus semn! E tocmai în Valea Frâncului în mijlocul pădurei.

Stravei mai învârti biciul și flișcăl așa în aer.

— Știu locurile alea! Dar n'am mai fost de mult, de când eram copil; atunci mi-aduc aminte, că ne duceam cu caii să-i paștem tocmai p'acolo; știu și vâgăuna aia!... Și cine ți-a șoptit ție de comoara asta?...

— Apoi să vezi cum am dibuit-o eu... nea Drăgan își săltă zăbunul mai pe umeri și se lipl bine cu spinarea de carâmbul căruței.

„Auzisem eu mai de mult că în Valea Frâncului e o comoară mare, îngropată de haiduci; și pe la mulți din sat și chiar de prin satele vecine le șoptise vântul pe la ureche despre comoară, dar nu știu nimenea locul unde e îngrijită. Câți n'au păzit pe la sărbători mari, când joacă ea, ca să pue semn, au săpat pământul, l-au întors și l-au răstors, dar degeaba; se zice că e pe lanț, fuge!... Săptămâna trecută însă, când veneam dela moară, eră cam pe înmurgit, pe lunca Mavrodinului, m'ajunge de pe urmă un bătrân. Eră alb de tot, așa ca moș Ciurlă, dacă nu și mai trecut. Și s'a urcat la mine în căruță, — spunea că vine de departe și tare-i obosit. Pe drum venind noi, tura-vura, tura-vura, veni vorba și de comori, nu știu cum așa... Și dupăce mai vorbim noi, c'asa și încolo, îl văd pe unchiaș că-și lasă ochii în jos și un oftat par'că i-se rupse din inimă. Apoi își ridică fruntea spre mine.

— Măi vericule, nu știu dacă a-ți auzit D-voastră și dacă nu i-o zice altfel, că e vreme de-atunci; tii... apropie un veac! Eră pe aci prin partea locului o pădure mare, mare de nu-i dai de căpătâi trei zile încheiate! Uite cam prin partea asta, — și moșneagul arată cu mâna spre deal, — bre... dar cum s'a schimbat, și peaci uite eră crâng. Și în pădurea aia mare, se întindea o vale adâncă, îi zicea Valea Frâncului!... Acolo e o comoară mare, cine o avea norocul s'o scoată, — dacă n'o fi găsit-o nimeni, — are să fie bine de el și de copilașii lui, câte zile or avea! Sunt bani nu glumă; chiar eu cu mâna mea și încă șase tovarăși am pus peatra deasupra zghiabului, ras până în buze numai cu galbeni... Dar a trecut vreme de atunci! S'a prăpădit, care pe unde i-a fost ursit, doar eu singur am mai rămas... Și de atunci nu mi-au mai călcat tălpile p'acolo, dar par'că tot așa cunoaște locurile!

— De ce nu stai la mine astă noapte, — îl întrebai eu, — și să mergem mâne pe zi să-mi arăți și mie comoara?!

Bătrânul clătină capul alb ca colilia și iar oftă.

— Nu pot, fiindcă am jurat că niciodată singuri să nu ne purtăm trupul pe acolo!... Dar îți pot spune D-tale vericule, locul și semnele după cari să te îndreptezi. Și dacă ai avea noroc s'o scoți, s'o mânânci sănătos; și de te-o lăsa

că tratativele între Yldiz și comitetul central s'au început într'un mod serios dar, fiindcă există deosebiri importante pe ziua de astăzi comitetul a remis un ultimatum oficial, care expiră tocmai Vineri dimineața, când se zice că urmează ca trupele constituționale să intre în Capitală. Deja o parte din jandarmi au intrat și lipit diferite proclamațiuni, lansate de E. S. Husni Pașa, comandantul trupelor junilor turci.

Tot pe ziua de astăzi, comitetul central de aici, a remis corpului consular un expozeu oficial al evenimentelor, prin care se arată că cauza acestei mișcări nu este nici fanatismul religios, nici polemicele de ziare dintre cele două partide ci mai mult atitudinea reacționarilor, cari indirect au profitat și de mișcarea „Uniunii liberale“.

Se continuă cu arestarea instigatorilor, cari îmbrăcați în haine de hoge au putut pătrunde și în provincie cu gândul ca să lanseze mai multe proclamațiuni cu scop ca să se ridice provincia. Astăzi cu trenul de Monastir, poliția a adus trei instigatori, cari au fost prinși la Vodena, altul la Cazaferia și al treilea la Florina cu teancuri de proclamațiuni de ale reacționarilor. Seara au fost încarcerati la casarma „Tophane“ de unde nu vor ieși niciodată, căci peste noapte li-se cântă ultima pomenire. N. C.

Scrisori din Viena.

Duminecă de primăvară. Cafenelele și-au scos afară mesele și cabinetele de paie ambulante în fundul cărora ai nostalgia mării. Domnii poartă redingotă. Cucoanele surd ca în oglindă. Au tenul mai alb astăzi și părul răsucit în inele, subt pălăria primăvăratică. Domnișoara sau tinăra doamnă vieneză caută un loc gol, sfātuindu-se cu sora mai mică sau cu unchiul bătrân. Nimeni nu se scoală. Vienezii nu sunt așa de gentili. Și domnișoara sau tinăra doamnă trebuie să se resemneze, înfundându-se la o masă din cine știe ce colț năpăstuit!... Adio priviri și semne pe colțul „Tagblatt“-ului. Adio frizură îngrijită ziua întreagă și speranța unei noi idile și gândul unui maritiș, adio!...

În umbra plină de răcoare, sub arcadele majestuoase, o luncă de pălării, o grădină de obrazuri frumoase. Dela un cap la altul, trece ca un zefir, fășăitul rochiilor de mătase. Aci îți pare că se topește spuma talazurilor mării, aci

că se îndoeste iarba dintr'o livadă. Sunt și cucoane bătrâne p'aci, sunt și unchi posomorți, — dar nu-i vede nimeni. Tânărul slovac de colo se tot uită a dragoste, cu o privire jumătate rugătoare, jumătate cuceritoare, la evreica brună, cu ochi de japoneză, de peste două mese. Ea surâde și răsfoește „Kikerike“!

E cel dintâi semn al întâlnirii de mâne. Tânărul slovac cere cu insistență „Kikerike“! iar chelnerul zăpăcit, mulțumește domnișoarei care-l strigă să-i dea revista. Tânărul slovac răsfoește „Kikerike“ și la un colț, scrie câteva vorbe. „Kikerike“! trece iar în mâna domnișoarei Evreica brună cu ochi de japoneză clipește din ochi. Și începutul s'a sfârșit. În Viena, sunt de două ori mai multe femei decât bărbați, în Viena, femeile au mai multă inițiativă ca aiurea, în Viena nu se laudă nimeni cu o nouă cucerire, — atât de multă inițiativă au femeile...

...Și mai stai.

Nemții iubesc grozav teatrul. La operă sau la Burgtheater, vei întâlni totdeauna la amiază câteva zecimi de vienezi, cari așteaptă până seara la cassă. Vei întâlni și fete și femei așteptând cu resemnare 6—7 ceasuri în șir, doar-doar vor căpăta un loc mai bun. Își iubesc autorii și actorii ca pe Dumnezeu. În fiecare zi se pomenește de Goethe, Schiller și Lessing. Piesele lor plac mereu, ca și cum ieri ar fi fost scrise.

Povestea Margaretei stoarce lacrimi și azi din ochii ex-fecioarelor din Viena, Franz Moor parodiază încă pe Satana iar bătrânul Nathan al lui Lessing rătăcește ca un spirit de-asupra Burgtheater-ului, căutând sufletul răposatului Sonnenhal.

Nemții își iubesc neamul cu un egoism care te indignează. Povestile lor din lungul veacurilor, aventurile romantice și eroii lor din trecut, țărani și burgurile lor vin pe scenă, în fața intelectualilor cu nervii revoltător de sănătoși, — fără nici un respect al artei. Actorii lor își permit să urle și să afecteze fără nici o jenă, — mai ales când sunt din cei consacrați. Autorii lor exploatează încă subiecte ieftine, cu sentimente paterne, cu evocări de natură și cu morală de fabule. Iar academia și comitetele teatrale premiază din greu dulcegăriile acestea naționale, pe cari le aplaudă cu frenezie burghezimea. Iată una din piesele proaspete, — jucată pe scena cea mai mare a Vienei: un jandarm vrea să dovedească un furt și se duce printre vagabonzii

bănuți. Găsește acolo un copil, care nu vrea să-i spue dacă a furat tată-său. Atunci, jandarmul scoate o bucată de pâine și începe să mănânce cu poftă. Copilul îi cere pâine. — Nu-ți dau până nu-mi spui!... Copilul spune că e adevărat, jandarmul arestează pe hoț, iar copilul se aruncă într'un râu. Jandarmul se aruncă după el, și-l scoate mort; tatăl copilului plânge, plânge și jandarmul, iar cortina se lasă.

Foamea copilului și bocetele dela urmă sunt „efecte scenice“, cari își găsesc ecouri puternice în atmosfera din sală...

O altă piesă, premiată, e Tantris der Narr (Tantris nebunul). Mă rog, știți cine e acel „Tantris“? E Tristan, imortalizat de Wagner, Tristan, care și-a întors numele ca să pară nebun și care vine, peste zece ani la curtea regelui să se roage:

— Lăsați-mă să vă fac se rădeți...

Acolo, la curtea regelui este Isolda lui, regina lui iubită, dar ia nu-l mai recunoaște. El plânge, se roagă, îi spune că e iubitul așteptat, dar ea nu vrea să-l creadă.

„Dulcea mea Isolda cu părul de aur, poftim inelul care mi l-ai dat spre amintire.

— Nu te cunosc mama ta a fost cutare. Tu ai zis vorbele astea pe care numai eu le știu!...

— Nu te cunosc!

— Dulcea mea Isolda cu părul de aur. Trupul tău e așa și pe dincolo. Picioarele tale sunt niște coloane pe cari se sprijină edificiul corpului tău...

— Nu te cunosc. Du-te în pimniță, unde ținem câinele lui Tristan. Acest câine e turbat și îi dăm de mâncare numai cu bățul. Dacă nu te-a mâncă, tu ești Tristan!...

Dar, „Tantris der Narr“ se simte blezat, intră în cușcă, ia câinele și fug amândoi, pe sosea. Isolda cade leșinată țipând:

— Tristan! El a fost!...

Și actul al cincilea se sfârșește...

Se zice că puține orașe au împrejurimi atâtea de frumoase ca Viena.

Tramwaiele pline de lume aleargă afară, spre pădurile abia inverzite, spre restaurantele improvizate, unde cu greu poți căpăta o felie de pâine cu unt și un pahar de bere.

Și aici ca pretutindeni, tot femeile sunt cari dominează.

La o masă cu 5—6 domnișoare, câte un domn își sucește gâtul în toate părțile, ca să „întreție societatea“.

inima mi-ai împărți și mie o îmbucătură de pomană, să-mi fie pe lumea cealaltă.

Și după ce își mai dete căciula pe ceafă, moșneagul începă a-mi spune:

— Acolo în mijlocul văii, eră pe vremuri o cișmea cu buduroiul de stejar. N'as crede să mai se tie, dar poate o fi rămas urmele. Și dela cișmea spre soare răsare se ridică o stejărică, groasă că deabiă o cuprindeam trei inși în brațe, nu știu dacă n'o fi tăiat-o!... Cum ai găsi semnele astea, trage dela cișmea spre stejărică o sfoară, apoi așazate cu fața la răsărit și măsoară șapte pași. Acolo pune semn și sapă; nu-i adâncă, e cam de vre-o palmă și-o schioapă, — acuma s'o fi mai dărîmat pământ, — noi o îngropaserăm în iuțeală, ca apoi s'o scoatem când ne-o veni bine; dar nu știi, că nu e cum se plănuește și cum se nimerește!...

Nu trecu cât dai în amnar, de când isprăvi bătrânul vorba și intrarăm în sat. M'am rugat de el să mai stea la mine o zi-două, poate aflam dela el multe de ale haiducilor, dar n'a vrut. Cum am oprit căruța la poartă a sărit jos și și-a luat bună seara... Eri pe la nămiezi indeseară m'am dus în Valea Frâncului să vedem e ceva. Și adevărat e, am găsit. Din stejărică n'a mai rămas decât trunchiul, iar unde a fost cișmeaua de abiă mijesc din pământ buzele buduroiului. Am măsurat și am pus semn. Acum să ne ajute Dumnezeu, și nea Drăgan își făcă cruce!

Caii își țin trupul și poșalionul a suit dealul și acum dă de vale. Când ajunseră la Valea lui Maramet găsiră pe Voicu Surdu, așteptându-i lângă marginea drumului, la fântână. Opriră și mai răsufară caii; apoi se urcă câte-și trei în poșalion și pornesc nainte... La cornul lunii a început să se întunece și nori negri dau năvală, par'că ar vrea să cuprindă tot cerul. Nea Drăgan își face mâna coviltir, ciulește capul și se uită în lungul drumului.

— Zorește Stravei! că nu mai ajungem toată noaptea. Mi-se pare că o să ne strice vremea! He! he! avem de furcă. N'am ajuns nici la Canton!...

Stravei mai mișcă hăturile și atinge caii în sfărcelel biciului. Murgii aruncă cu picioarele dinapoi și se năpustesc înainte. Poșalionul ori sue, ori coboară; aci o cotește la stânga și se afundă după porumbul nalt; aci apucă la dreapta pe miriștea scorojită. Și sue dealuri și coboară văi; merge soldiu pe costișuri, se incurcă roatele prin bălăriile ce-i ajung până la carâmb; și târziu de tot, când nu se mai vedeă nici un ochi de cer, au ajuns la marginea pădurei. Aci se deteră jos câteși trei. Nea Drăgan o luă înainte pe o cărare îngustă cât de abiă încăpea poșalionul, iar Stravei și cu Voicu Surdu vin în urmă cu caii de capăstru. În pădure e întunec, de și-se face părul măciucă. Nu se vede nici cer, nici pământ, dar poteca îngustă ca o fâșie neagră

șerpuește printre copaci. După ce merseră o bucată bună, boșbocăind prin întuneric, ajunseră la un luminiș; aci se văză cerul plumburiu, — eră Valea Frâncului, se întindea cam cât dai cu sburătura, de jur împrejur. Dehămară caii și le dete drumul să mai ciupească iarbă. Nea Drăgan scoborî în vale, merse la trunchi, măsură cu pasu și găsi semnul pus de a doua zi. Stravei dete jos din căruță două casmale, un târnăcop și un fier de întăpat.

Câteva clipe nu se auzi nici o răsufare, doar troscotul ronțăia în dinții de lapte ai murgilor. Trei cruci mari urmară apoi și târnăcopul începu să izbească pământul uscat. Bulgări mari se desfac și târnăcopul se infige tot mai mult până în muchie. Casmalele lucii aruncă pământul de o parte și groapa se adâncește. Târnăcopul trece când într'o mână, când într'alta, e mai greu. Răsună bubuiturile până departe în desișul pădurei. Au săpat groapa până peste genunchi și n'au dat de nimic. Voicu Surdu tremură de frică; el numai fusese niciodată la așa ceva. Cine l-a pus să se amestece! Li venea s'o rupă deadreptul prin pădure și să nu se mai oprească până în sat. Auzise vorbindu-se că la comori' dacă nu-s banii curați, ies fel de fel de arătări. Și odată i-se pune lui Voicu că răsare așa ca din pământ, pe coasta văii, un urs mare, mai mare decât căruța; apoi un boldei mic, mic cât un pumn, se năpustește din pădure. Voicu tresare.

Nici un loc nu e liber pe la mese. Cucoane vin mereu, clatină capul și se duc să se plimbe în pădure. Altele își iau singure paharul de bere ca să-l bea în picioare rezemate de un pom.

Cede oameni fericiți, p'acea!...

Au așteptat o săptămână întreagă ziua de azi. O săptămână au muncit — unii scriind în birou, alții scrobind gulere — cu gândul la Dumineca salvatoare. Dumineca trece repede, lăsând în urma ei un vârtej de rochii noi, de halbe ciocnite, de aer. Trei zile, ei trăiesc amintindu-și fiecare clipă și alte trei zile făcându-și planuri cum să petreacă Dumineca viitoare...

...Și nu știu de ce, în mijlocul pădurei, reluându-mă pe inserat, mi-s'a părut că trec pe cărarea de sub arini, din Sibiu, — printre sașii cari au scris la birou sau au călcat gulere toată săptămâna, așteptând nerăbdători Dumineca, să mănânce un „butterbrott” la crășma din pădure...

26 Aprilie.

E. Victor.

Prețul sclavilor.

— Lucruri din trecut. —

Când auzim astăzi că în unele părți din Orient se mai vând și se mai cumpără sclavi, rămânem înmărmuriți. Totuș, nu mai departe decât acum câteva zecimi de ani a fost și în țara românească sclavi și sclavie, ca să zic așa, ereditară din tată în fiu, pe veci. S'ar putea scrie un frumos roman de o pană măiastră, despre viața acestor nenorociți robi, țigani, dacă s'ar consulta sutele și miile de documente de o frumusețe rară, de un interes palpitant, cari se găsesc la arhivele statului și la Academia Română.

Sunt cunoscute de toți pedepsele la cari erau supuși țiganii pentru cea mai neînsemnată vină. Cea mai comună era însă bătaia la falangă, punerea cu picioarele goale pe cărămizi arse, încoronarea cu niște coarne de bou pe timp de doauă-trei zile, ca să răzâ tot târgul de bietul țigan; pecetluirea cu ceară roșie întrun cojoc gros, vara, în luna lui Cuptor și trimiterea prin mahalale departate ca să simtă mai bine efectele căldurii tropicale.

Și mai cucernici și evlavioși oameni ca proprietarii de pe acele vremuri nu se găseau în toată lumea: se închinau pe la toate bisericile, dedeau acatiste, trimeteau făclii, etc. Ei ziceau că așa trebuie să se poarte cu robii, căci așa e lăsat ca unul să fie rob în lume și altul stăpân.

Stravei îi mai dete tărâncopul. Nea Drăgan se duse iarăș la trunchi și mai măsură cu pasu încă odată, — îi spusese unchiașul că e comoara pe lanț și apoi și jurată, — dacă nici unul din noi n'am avea noroc, n'o scoatem, — își zise nea Drăgan în gând și începî iar să înțepe cu fierul, de astădată puțin cam spre stânga, cam de vre-o palmă așa. Înțepă de câteva-ori, fierul mergea cam în silă; îl scoase apoi afară, îl înfipse cu putere și se lasă și cu pieptul pe mâner. Ceva tare sună de desubt. Un vâl i-se luă de pe ochi și fața i-se luminează.

S'au pus câteș trei pe lucru. Sfarăse casmalele în mâinile lor ca o mașină; și nu-măi răsufară până ce nu văzură piatra albă, — eră o lespede lungă, cam de vre-o doi pași, tocmai cum spusese bătrânul. Lui Voicu Surdu par'că îi mai trecuse uritu acuma și-i mai da inima brânci; rupse câteva surcele uscate și ațită foc alături. Valea se luminează ca ziua și la para roșie a focului se văzî fețele pline de sudoare ale celor trei tovarășii. Săpară împrejurul pietrei, deteră pământul la o parte și lespede străluclă la vălvătaia înaltă cât un stat de om. Dupăce desgropară bine zghiabul, tovarășii stătură jos, împrejur; își plimbă ochii dela un capăt la altul dealungul lespedei. Stravei se uită când la unul când la altul, apoi își lăsă ochii iar pe comoară... E mare zghiabul! Să-l împartă în trei, le vine destul! Și par'că vede în față-i trei grămezi mari

Iată un document oficial din anul 1857 Martie 29, și care poartă Nr. 2894, din care cetitorul va vedea că p'atunci omul costă o sumă de bani, că eră, cum s'ar zice, o marfă:

Ministerul Finanțelor.

„Dumnealor Boerii frații Lenși, făcând ofrandă Statului prețul unor individe noi emancipați, foștii sclavi ai dumnealor, cu condițiile apărării lor despre dările către stat în termenul prescriș prin articolul 7-lea din noua legiuire a emancipaților țigani în număr de șapte individe, căci cel de al optulea, până la numărul lor total ce s'a declarat în citata ofrandă, nu s'a găsit în ființă, după declarațiile administrației de Mehedinți, făcute prin raportul cu Nr. 328; acest Minister, conform dispozițiilor luate de stăpânire în privința unor asemenea ofrande, exprimă pîntr'aceasta mulțumirea guvernului către dumnealor pomenitele persoane. Îndeplinitor datoriilor ministerului finanțelor.

Steriade.

Tot atunci au mai făcut ofrandă statului prețul unor oameni și: Vornicul Dimitrie Ralet, Porucicu N. Butculescu, Elena și Efrosina Voinescu, Vornicul Iancu Manu etc.

Majoritatea însă a proprietarilor de robi n'au făcut de fel astfel de danii, și, până mai acum câțiva ani, bugetul de cheltueli al statului eră încă împovărat la un capitol cu plata la diferite persoane nobile a costului robilor emancipați mai mult de rușinea Europei în care ne găseam și noi — adică...

D. Teleor.

Din tractul Mercurii.

Școala de reclamă introdusă de actualul protopop. — Starea reală a tractului. — Sinod protopopesesc.

Onorată redacțiune!

Multe lucruri bune și folositoare obștei s'au săvârșit în tractul nostru sub îndelungata și înțeleapta conducere a M. O. D. protopop Ioan Droc. S'au înființat fonduri parohiale, s'au zidit biserici, școale, s'au sistematizat și dotat corăspunzător posturi de învățători, s'au luat măsuri pentru susținerea religiozității și moralității în tract, dar vrednicul șef tractual, acum în retragere, eră de principiul „tace și face”, nu iubiă laudele în gazete, nu făcea mare publicitate bineștiind că meritele lui le va recunoaște și aprecia lumea văzând cum prosperează tractul, în toate privințele.

Aceasta s'a și întâmplat îndată după retragerea sa.

Oameni din popor auzi regretând retragerea M. O. D. Ioan Droc din postul de protopop, iar

de aur. Dar dacă ar face din toți banii numai două grămezi! Ar fi și mai mari!... Dacă venea numai el cu nea Drăgan, făceau doar două părți!... Și chiar așa eră și mai nimerit! De unde și până unde și Voicu!... Un neisprăvit, fără nici un căpătâi; venit cine știe de unde și băgat văcar la oameni... și să se pricopsească așa din seniu!... Ași!... Toate astea îi trecură prin mintea lui Stravei într'o clipită. Nea Drăgan se ridică în genunchi și vru să salte lespede de deasupra zghiabului, dar peatra nu se clintî, eră înleștată de vremuri. Stravei se sculă în picioare.

— Trebuie s'o spargem!...

Voicu Surdu stă la capătul celalalt al zghiabului, își făcuse și el parte din comoară. Acum nu mai îi părea rău că venise. Toți trei stau gata s'o spargă. O tăcere de mormânt s'a lăsat în juru-le, dar din fundul pădurei un fășăit ușor de frunze își face loc printre copacii bătrâni și într'un tremurat lin, trece pe deasupra văii. E târziu din noapte și cerul e tot un nor. Stravei își pronește ochii în privirea lui nea Drăgan; se uită așa mult unul la altul... Și ochii lui Stravei așa turburi și cu sprâncenile încruntate, în fiecare clipire spun ceva. Și în clipite de fulger caută să hotărască pe tovarăș că numai două grămezi trebuie să facă!... Nea Drăgan înțelese. Un fior de ghiață îi trecu prin tot trupul și i-se făcu părul măciucă. Fete, fete, aci

inteligenta unanim recunoaște marea pierdere cauzată tractului prin depărtarea vrednicului fost șef.

Actualul protopop Avram S. Păcurar a introdus la venirea sa aici școala reclamei adevărat americane. Tractul Mercurii — după reclamele din gazete — e unul din tractele de frunte din arhidieceză. Tractul Mercurii a salvat aproape toate școalele salarizând învățătorii după noua lege școlară, în tractul Mercurii s'au înființat reuniuni de femei, școale de adulți, de analfabeți, s'au regulat jocurile tinerimei, s'au înființat biblioteci parohiale, se țin prelegeri economice pe întrecute, preoțime și inteligență însuflețită pentru idealuri ca în tractul nostru mai rar găsești, căci la ideea fondului cultural inteligența și preoții se întreceau în contribuiri benevole de sute de coroane etc., aceasta e reclama.

Cercetând cu deamănuntul ce vedem în tractul Mercurii, aproape nimic din laudele înșirate.

Cu chiu cu vai, vedem salvate vre-o două, trei școale în tract ajutate din greu de Consistor, vre-o 3 reuniuni de femei, școale de adulți și analfabeți nu există, biblioteci parohiale compuse din protocoalele sinoadelor și congreselor noastre și acestea impuse, alte cărți sunt de prisos, ba în multe comune nici cronică parohială nu găsești, prelegeri economice insinuate comitetului central al Asociațiunii, dar de fapt s'a ținut una sau două; iar de doi ani despărțământul Mercurii al Asociațiunii nici adunare n'a ținut, nici taxe nu a încasat dela membrii. Sutele de coroane donate fondului cultural asemenea numai pe răbdătoarea hârtie a gazetelor. În schimb însă vedem vrajbă, neînțelegere în cele mai multe comune, alegeri de comitet protestate, alegeri de preoți repetite de două și mai multe ori, apoi iarăș protestate, recurate și nimicite, rațiocinii bisericești neaprobate cu zecile de ani, iar pricinitorul, cauza acestor neorândueli îl vedem distins cu brău roșu cu stăruința și oboseala Dlui protopop, amic intim al „distinsului”. Astfel stăm în tractul Mercurii.

Dar să reviu la sinodul protopresbiteral foarte interesant, care s'a ținut în 4/17 l. c. în Mercuria. Statutul organic dispune ca sinoadele protopresbiterale să se țină în tot anul în Februarie. Dl protopop ca scuză, că n'a conchemat sinodul până acum, aduce împrejurarea, că nu în toate comunele s'au ales până acum membrii la sinod. Așadar sinodul e dator să aștepte până

roșii ca sângele, aci mai negre ca noaptea îi trecu pe dinainte, dar odată îi cad ochii pe zghiab. Stravei își lăsă iar privirea pe comoară... Aurul strălucește de-i ia vederea. O gârlă îi curge pe la picioare și nu se mai isprăvește. Apoi o grămadă mare de galbeni se ridică în sus și crește, crește mereu, e mai naltă ca el, iar banii alunecă mici printre alții și fug de-a dura. Stravei clipl.

— Voicule! mai pune uscături pe foc... ca s'o spargem!...

Voicu Surdu strânse surcelele ce mai rămăseseră răvăcite în jurul focului și le aruncă pe cărbuni, apoi se aplecă pe vine să mai scormonească jăratecul. Stravei săltă iar privirea spre nea Drăgan și-i făcu semn din ochi c'o sparge!... Și iarăș îi străluclă în față comoara. Galbenii sunt și mai frumoși. Simți că-i svăcnește ceva prin tot trupul și un glas auzi par'că de sub comoară: „aide!... doar două grămezi... două părți!... Stravei deschise ochii mari, strânse în podul palmelor coada tărâncopului, și mai repede ca o clipită îl ridică în sus. Doar o licărire a tăiușului în gol, apoi un aoleo!... prelung răsunând deasupra văiei!...

... Lemnele s'au aprins. Vălvoarea palpiie deasupra uscăturilor și în vântul ce începuse se bată, se rup limbi roșii sburând în noapte. Cerul s'a lăsat jos, că par'că să-l apuci cu mâna. În spre răsărit tună. Vântul se umflă tot mai tare

și cele mai neglijente oficii parohiale să aleagă reprezentanți, iar nu comunele sunt îndatorate ca să observe dispozițiunile statutului organic și circularul oficiului protopopesc (ce ciudată interpretare de disciplină bisericească!!) astfel se pedepsească factorii neglijenți din parohii.

I. Alegerea membrilor din o comună a fost protestată pe motivul, că președintele, din cauza tumultului iscat în biserică cu acea ocazie, a ridicat ședința și a amânat alegerea, apoi forțat de o partidă, după depărtarea celeilalte, a ținut totuș alegerea în lipsa unei partide; în protocolul de alegere nu se făcea amintire de acestea ci alegerea era anunțată cu unanimitate, sinodul — la dorința președintelui, a aprobat alegerea, a verificat pe membrii, în loc să fi introdus cercetare contra președintelui acestei alegeri pentru că nu a amintit în protocol nimic despre cearta produsă la alegere.

II. Să fi ascultat, iubite cetitor, raportul protopopului despre starea tractului, absolut nici o plângere și nemulțămire nu conține ci numai laude la adresa tuturor factorilor cari se răsfrâng cu îmbelșugare asupra șefului; învățătorii sunt clasificați nu după prestațiunile, ci după mărimea comunei, astfel în o comună sunt 7 și totuș sunt cei mai conștiențioși și mai harnici din tract — zice dl protopop în raport!!!

III. La alegerea comitetului și epitropiei parohiale s'au încurcat intrucâtva itele, căci un membru al sinodului a cerut, cu aprobarea sinodului, ca să se facă o schimbare în lista oficială, adică ca să fie considerat și un tânăr, dar vrednic preot, care are nefericirea a nu fi agreeat dlui protopop și astfel nu a fost ales în sinod.

Dl protopop se supune dorinței sinodului ca numitul să fie ales în epitropie sau în comitet, a trebuit însă să aștepte sinodul până a sosit din cancelaria protopopească dl „Statut organic“ ca să convingă pe președintele, că în epitropie se poate alege numai dintre membrii sinodului, ceiace de altcum a încercat un biet muritor din sinod să-l convingă pe dl protopop, dar fără de rezultat, căci păr. protopop nu crede că un învățător să cunoască mai bine ca dânsul statutul organic.

IV. S'au ales apoi 2 membrii la scaunul protopopesc. În locul prim, iar la dorința expresă a dlui protopop, s'a ales un preot cu puțină calificare, dar care are și calificare practică „legală“ cum rar obvine la preoți, iar al doilea de

și pădurea văjăie! Din povârnișul norilor se desprinde o trambă de lumină și se lungeste pe deasupra văiei până la cealaltă margine a cerului. Valea se luminează ca ziua, pare că e tot o vălvoare. Nea Drăgan înlemnise cu ochii căsați. Stravei își întoarse capul spre dreapta. Gârla de aur curge și mai mare pe la picioare; îi furnică toate vinele. Ridică iar târnăcopul și izbi cu putere în sghiab, piatra se croi în două. Ii mai dete încă un târnăcop și lepedea se sparse în patru, iar din năuntru curse pământ negru și sgură!...

A trecut furtuna; vântul a contenit, cerul s'a înseninat ici colea și pădurea a ațâpit și ia dinspre ziuă. Printre frunze tot se mai aude, așa ca în vis, un grai înăbușit și până la marginea pădurei răsbește un aoleo!... răgușit; iar pe câmp fug răslețe două umbre...

Ioan Chiru Nanov.

Teatru. Din cauze neprevăzute, reprezentarea teatrală anunțată pentru Marția trecută s'a amânat pentru astăseară.

Publicul nostru select, va avea una dintre cele mai strălucite serate.

abiă a reușit dintre preoții cu calificarea recentă azi dela candidații de preoți, astfel cei 11 preoți din tract cu calificare superioară pot fi mândri, că au un reprezentant în scaunul protopopesc! — astfel se incurajază în tractul Mercureii preoții cu calificare.

V. Cel mai interesant punct din programul sinodului a fost abdicarea unui avocat din sinod din cauză, că la alegerea deputaților pentru sinodul arhidiecezan dânsul a rămas în minoritate față de avocatul din Sibiu Dr. Lemény și medicul din Săliște, fost deputat dietal, Dr. Nicolae Comșa; cauza căderii au fost alegătorii tractului Mercurea, cari au îndrăznit să dea voturi și numiților domni.

Sinodul recunoscând marea pierdere a exprinat nemulțămire deplină încredere și a promis sărbătorește că va repara (!!) pe viitor greșala comisă, iar dl „fost deputat“ a fost invitat la sinod prin o comisie aleasă din sinod și compusă și din contrari ai lui și astfel a fost înduplecat a și trage abdicarea. Nostim de tot!

Astfel a decurs sinodul protopopesc al tractului Mercurea, astfel stăm noi sub conducerea păr. protopop Avram S. Păcurar; nu stăm rău, însă dacă am avea noi în tract și o Reuniune de înmormântare a tractului, reuniune proiectată deja, atunci cum s'a exprimat la banchet un „fost deputat arhidiecezan“ tract ca al nostru nu ar mai fi în arhidieceză, ceea ce întăresc și eu, ba susțin că în țara întreagă.

Săcășanul.

ȘTIRI.

Evenimentele din Turcia. În sfârșit, lupta mare, lupta disperată, dusă cu tact și pricepere de tinerii Turci, adăpați la școala liberalismului apusean, — a schimbat fața lucrurilor în Impărăția Semilunei.

Clasica bătrânețe împăcătoșită, absolutismul barbar și absurd, s'au prăbușit sub energia poporului.

Când lucrurile vor intra în făgașul obișnuit, când cerul întregii Turcii se va însenina, — numai atunci se vor putea cumpăni roadele răsămirii de astăzi; numai atunci vechiul cântec: „dreptate și lumină, poporului“, se va putea infiripă din nou.

Turcii tineri, n'au făcut decât să spue încodată, lumii întregi, să repete dacă voiți, credința mare a zilelor noastre că: „sectarismul și asuprirea trebuiesc înlăturate! Și că popoarele de pe pământ nu mai pot duce o sarcină rușinoasă care împiedecă dezvoltarea normală a omenirii“. În numele lumii și al libertății, turcii tineri au învins... Și cine nu va învinge cu deviza aceasta?

Rezolvarea chestiunii tronului turcesc. „Lokal-Anzeiger“ află din Constantinopol că chestiunea tronului s'a rezolvat până la ultimul detaliu.

Sultanul va figura deacel înainte numai ca domnitor nominal și spre a se asigura contra unor eventuale recidive de absolutism, tinerii turci vor cere următoarele garanții:

Toate zidurile ce înconjoară palatul Ildiz vor fi dărâmate. Asemenea și cazarmile garnizoanei în cari se aflau până acuma 20 de mii de soldați, puși la dispozițiunea Sultanului.

Palatul Ildiz, care până acuma semăna mai mult unei fortărețe, va fi păzit pe viitor de o singură companie, care zilnic va fi schimbată cu o companie din altă cazarmă. În acest mod se va exclude posibilitatea corupției trupelor prin influența Sultanului.

Sultanul va trebui să suporte toate cheltelile cauzate prin intrarea trupelor în Constantinopol.

Afară de aceasta Sultanul va trebui să libereze din avutul său 50 de mil. de lire, menite a contribui la ameliorarea stării economice a țării.

Detronarea Sultanului e eminentă. În sferele politice din Paris se crede că Sultanul ar fi fost depus azi. Decretul de detronare (fetva) iscălit de Șeic-ul-Islam, zice că un Sultan sperjur nu mai poate sta pe tron.

Junii turci de aici ar fi preferit ca sultanul să fie tradus înaintea unui tribunal, deoarece o simplă detronare nu e suficientă spre a da satisfacțiune sentimentului public.

Parlamentul a hotărât detronarea Sultanului. Parlamentul turc a ținut astăzi ședința secretă spre a decide asupra soartei Sultanului. Se afirmă că parlamentul a hotărât detronarea Sultanului.

În cazul când adunarea națională va lua hotărâre identică, se va trimite o deputațiune la Sultan spre a-i comunica că va fi internat într'unul din palatele sale și că i-se va garanta viața.

Dacă Sultanul va refuza se abdica, adunarea îl va declara detronat și va orândui o anchetă împotriva lui.

Astăzi s'a operat arestarea mai multor softali.

Garnizoana palatului Yıldiz s'a predat. Se confirmă că un batalion din garnizoana palatului s'a refugiat cu bărcile și a sosit seara la casa Schimiel.

Cea mai mare parte a servitorilor palatului a fugit.

Garda rămasă în palat a primit ordin dela sultan să îngrijească de siguranța prințului Burhan-Eddin.

O parte a soldaților fugiți a trecut Bosforul cu bărcile, pe când cealaltă parte s'a refugiat în direcțiunea pozițiilor corpului III de armată. După fuga lor, întreaga garnizoană a palatului s'a predat.

Importante declarațiuni ale lui Enver Bei. La întrebarea pusă de un ziarist lui Enver Bei, dacă este adevărat că Sultanul a fost sfătuit să-și predea averea sa particulară, ca astfel să scape cu viață, acesta a declarat că această știre nu este adevărată. În urma predării garnizoanei, Terxim Ildizul nu mai poate opune nici o rezistență. Astăzi s'au predat ultimile trupe și au depus armele. O parte din aceste trupe revoltate vor fi transportate în Asia mică.

Se spune că tinerii turci au ocupat complectamente Ildizul.

Enver bey spune: Măine vom avea o muncă grea. La aceasta, ziaristul a întrebat:

— Cea mai grea?

— Enver bei: Cea mai grea și cea mai de pe urmă.

— Ziaristul: Sultanul va fi executat?

— Enver bei: Lucrurile acestea nu se pot spune mai dinainte.

Sultanul e prizonierul junilor Turci. „Berliner Tageblatt“ află din Constantinopol: Ildiz Kioskul e impresurat de 7000 de soldați. Razim Pașa i-a adus la cunoștința Sultanului că e înconjurat de toate părțile și că prin urmare ar fi mai cu minte lucru, ca să capituleze. Despre soarta lui va decide parlamentul, iar nu armata. Sultanul e în tot cazul a se considera ca prizonier al junilor turci. Ildizul e impresurat de 40 de tunuri.

Reșad Effendi va fi Sultan în locul lui Abdul Hamid. „La Nouvelle Turquie“, organ al junilor turci dă ca sigură știrea că Sultanul va fi detronat și că succesorul lui va fi Reșad Effendi sub numele de Mahomed V. Ziarul salută cu simpatie pe noul Sultan, căci e un bărbat care are oroare de brutalitățile absolutismului, de care a suferit și el. Mahomed se va strădui să guverneze în sens europeanesc.

In jurul atacului asupra Yldiz-Kioskului. „Correspondența locală“ află din Constantinopole că ieri seară la oarele 8 situațiunea eră următoarea:

Yldizul nu eră încă ocupat. Porțile îi sunt încă deschise. Despre Sultan nu se știe nimic, nici că e, nici că nu mai este in Constantinopole. Un lucru cert este, că pe Yldiz nu s'a arborat nici un steag alb, ci numai pe spitalul militar din palatul Yldizului.

Despre impresurarea palatului Sultanului se anunță că numai o parte din trupele de acolo au capitulat inaintea tinerilor turci, cealaltă parte eam de vre-o 7000 de soldați, având și tunuri s'au apărut desperat. Comandantul forțelor tinerilor turci a trimis însă Sultanului un ultimatum în scris, somându-l să capituleze; căci orice rezistență e inutilă. Atunci trupele din Yldiz au capitulat și tinerii turci le-au expiat imediat din Constantinopole.

Fuga sultanului prin suteranele Ildiz-kioskului. „Berliner Tageblatt“ află din Constantinopole, că Sultanul ar fi fugit prin suteranele palatului său la Ortakioi și că de acolo s'ar fi imbarcat pe un vapor german.

Ildiz-Kioskul are întărituri suterane și e fortificat de acelaș general belgian Brialmont, care a fortificat și Bucureștii.

5000 agitatori arestați. Numărul agitatorilor arestați se ridică la 5000. Intre aceștia se află și un redactor al ziarului „Ikdan“, împreună cu mai mulți softali.

Primul adjutant al Sultanului, Schahir, s'a sinucis.

ULTIMA ORĂ. In momentul punerii sub tipar a revistei, ultimele telegrame sosite aduc vești despre schimbarea de tron întâmplată în Constantinopole.

Abdul Hamid a fost detronat.

Adunarea națională a proclamat Sultan pe Reșad Effendi, care va lua numele de Mohamed V.

Unde e ascuns Sultanul? Trei sute de ofițeri din tabăra vechilor turci, între cari și Takir pașa, vor fi internați de junii turci în niște suterane. Ei vor fi judecați, ca și Sultanul, de un tribunal militar, ce probabil că îi va condamna la moarte.

Din informațiunile primite din și afară de Ildiz, Sultanul e vinovat de opera fanaticilor reacționari.

Până Vineri seara el va fi depus. Nu se știe însă unde se ascunde el acum. Se presupune totuș că Abdul-Hamid e ascuns în palatul de Marmoră.

Suferințele lui Abdul Hamid în ultimele zile.

Până acum lipsește orice știre despre soarta Sultanului, după detronare.

O telegramă din Constantinopol anunță că fetva ar fi aprobat executarea Sultanului trădător de națiune. O altă telegramă spune că în ultimele zile Sultanul a suferit adevărate chinuri de moarte. El purtă incontinuu mantaua verde a profetului spre a nu fi omorât.

Declarațiune.

La articolul „Un atentat îndreptat contra noastră, de cătră ai noștri“ publicat în „Țara Noastră“ Nr. 14/1909, declar că soția mea n'a provocat pe dl Petru Rusu să scrie în jurnale afacerea cu emblema școalei din Brad; iar eu n'am avut despre această afacere nici o cunoștință.

Brad, 22 Aprilie 1909.

Dr. P. Opreșu.

Poșta Redacției.

Părintelui Vasile H. Da, părintele, da! Și mai spune și altele „Țara Noastră“... afurisește congrua, scarmână pe Dăian tovarășul de gândire al lui Siegescu... și câte și câte! Și mai vor bărbierii ăștia naționaliști multe să mai facă: vor să radă și câteva bărbi ce se ung zilnic cu pomadă „gubernamentală“...

— D-ta, ca să fii mai sigur, rade-te mai dinainte.

D-lui I. P. București. Par'că ai ceva de spus. Stăruiește numai.

Proprietar-editor: OCTAVIAN GOGA.

Red. responsabil: DEMETRU MARCU.

Institutul de credit și economii „LUMINA“ soc. pe acții.

Avem onoare a aduce la cunoștința On. public, că banca culturală „Lumina“ cu sediul în Sibiu (Nagyszeben), Str. Cisnădiei Nr. 7, își începe activitatea pe ziua de **1 Mai 1909 st. n.**

Banca „Lumina“ se va ocupa cu toate operațiunile de bancă și indeo-sebi va acorda împrumuturi:

- personale pe lângă obligațiuni cu caventi.
- cambiale cu 2 giranți sau caventi,
- cambiale cu acoperire ipotecară.
- hipotecare simple sau de alt soi,
- pe efecte sau prețioase,
- cumpără și vinde efecte publice,
- cumpără și vinde monete,
- acordă împrumuturi pe produse,
- indeplinește afaceri de încasso sau alte afaceri de bancă.
- acordă credite de cont curent pe lângă cuvenita garanție.

Banca „Lumina“ primește depuneri spre fructificare cu 4% fără abzicere, cu 4¹/₂% cu termen de abzicere 15 zile și cu 5% pentru depuneri mai mari, cu termen de abzicere de cel puțin 6 luni. Depunerile corporațiunilor se primesc cu 5%. Darea după depuneri o plătește institutul.

Cu tot respectul cerem sprijinul on. public.

Direcțiunea.

1-3

De vânzare.

Colțul al doilea dela Palatul de justiție din strada Bisericei și Schwimschul Nr. 32 se vinde din mână liberă.

Informații se dau acolo.

CONCURS.

Institutul de credit și economii „Lumina“ din Sibiu publică prin aceasta concurs pentru **postul de cassar**. Reflectanții trebuie să dovedească: 1. că au absolvat cu succes bun școala comercială; 2. că cunosc în graiu și scris limbile română, maghiară și germană; 3. că au mai lucrat în vr'un ram de comerț; 4. alte documente de recomandare.

Salarul se fixează deocamdată cu 1600 cor. anual plus tantiema statutară. Un an rămâne provisor; iară după un an — dacă direcțiunea institutului îl află de apt — îl poate definitivă.

Cererile instruate în regulă se trimit pe adresa „Lumina“, institut de credit și economii Sibiu-Nagyszeben, Strada Cisnădiei Nr. 7 până cel mult la **7 Mai n. 1909.**

Postul este a se ocupa imediat.

Sibiu, 19 Aprilie n. 1909.

Direcțiunea.

2-3

Cassa de păstrare (reuniune)

— în Săliște. —

Primește depuneri spre fructificare cu 4%, pe lângă un termen de anunț mai lung cu 4¹/₂%, iar depuneri mai mari cu 5%.

Depuneri se plătesc, după starea cassei și fără anunț.

Darea de camete o plătește institutul.

Depuneri și ridicări se pot face și pe cale poștală cu cecuri.

Imprumuturi acoardă pe cambii, pe obligațiuni cu caventi, pe ipotecă precum și ca credite de Cturent pe lângă asigurarea ipotecară sau hârtii de valoare (acții și efecte publice).

Etalonul de interese variază între 8% și 6% netto după mărimea împrumutului și asigurarea oferită.

15-20

Direcțiunea.

„GEOGEANA“,

Institut de credit și economii, societate pe acții
— în Geogiu (Algyógy). —

Primește depuneri spre fructificare:

Cu 4¹/₂%, dacă anunțul e scurt. Intrucât permite starea cassei, aceste se replătesc și fără anunț.

Cu 5%, dacă sumele sunt cel puțin de 500 cor. și termenul de anunț 15 zile.

Cu 5¹/₂%, dacă se depun sume de 1000-2000 cor. cel puțin pe 1 an, cu anunț statutar.

Sume mai mari, după învoeli speciale.

Depuneri de ale corporațiunilor culturale se retribuesc cu 6%.

Darea de interese o plătește institutul.

Interesele se capitalizează de două ori pe an: în 30 Iunie și 31 Decembrie.

Depuneri și ridicări se pot face și prin poștă, ori prin mandate de cec. De asemenea punem la dispoziția celor doritori cassette de economizare.

11-12

Direcțiunea.

„Cassa de păstrare în Mercurea“

— societate pe acțiuni. —

Primește depuneri spre fructificare cu interese de 4¹/₂%, dela Cor. 1000 — în sus pe lângă anunț de 180 zile cu interese de 5%, iar dela suma de Cor. 10,000 în sus cu anunț de 360 zile cu interese de 5¹/₂%.

Interesele după depuneri se capitalizează de 2 ori pe an, și anume la 30 Iunie și 31 Decembrie st. n.

Darea de interese o plătește institutul separat.

Depuneri și ridicări se pot face și prin poștă.

Acoardă împrumuturi pe cambii; cambii cu acoperire ipotecară; obligațiuni cu caventi; pe ipotecă; credite de cont-curent pe lângă asigurare ipotecară sau hârtii de valoare (acții dela bănci și efecte publice).

Etalonul de interese variază între 6¹/₂%—8%, fără nici o proviziune.

13-20

Direcțiunea.